

Ikääntymis- ja elämänkulututkimuksen uudet avainsanat

VIRPI TIMONEN

Elämme ikääntyvässä yhteiskunnissa, joissa suuri osa median ajankohtaisisällöstä käsittelee vanhenemisen sosiaalipolitiikkaa. Ei liene liioiteltua sanoa, että tämä sisältö voittopuolisesti kuvaa ikääntymistä ongelmallisena ilmiönä. Ikääntyvien palvelut maksavat, huoltosuhde kasvaa, ikääntyneet kärsivät yksinäisyydestä, hoivan laadussa ja saatavuudessa on ongelmia, ja niin edelleen. Tässä avauksessa keskityn yksilöiden ja väestön ikääntymiseen kytkeytyviin näkökulmiin, jotka poikkeavat tästä tavanomaisesta lähestymistavasta eli ikääntymisen raamittamisesta ongelmana.

Jotta voisimme ymmärtää yksilöiden ja väestön ikääntymistä laajemmasta perspektiivistä, on hylättävä ajatus, että ikääntyminen koskee ”vain” vanhuutta. Kaikki ikääntyneet aikuiset ovat entisiä nuoria aikuisia ja lapsia. Sitä, mitä tapahtuu vanhemmalla iällä, ei voida erottaa aikaisemmista elämänvaiheista. Ikääntyminen ei ole erillinen kategoria vaan lapsuuteen asti ulottuva jatkumo.

Valitettavan harvoin sosiaalipolitiikka on suuntautunut tähän elämänkulku-ulottuvuuteen. Ei ole lainkaan paradoksaalista, että ikääntymistutkija vaatii lisää tukea lapsille ja nuorille aikuisille. Tutkimuksessani olen tarkastellut muun muassa nuorten aikuisten kokemuksia koronaviruspandemian aikana ja heidän odotuksiaan perheiden tulevaisuudesta (Timonen ym. 2021; Forsberg & Timonen 2018); eriyvät kokemukset esimerkiksi ystävyyssuhteiden muodostamisesta tulevat heijastumaan korona-ajan nuorten vanhuuteen.

Kun arvostamme nuoria tulevina iäkkäinä, voimme ymmärtää lapsuuden ja nuoruuden politiikkaa pitkän aikavälin sijoituksina, joilla on valtava tuottopotentiaali. Kun tiedämme, millaisen elämän vanhemmat sukupolvet ovat kokeneet, voimme kehittää tasa-arvoisempaa ja monimuotoisempaa vanhuuden politiikkaa. Esimerkkinä mainittakoon, että yksinäisyys ei ole väistämätön osa ikääntymistä. Yksinäisyyden todennäköisyys kytkeytyy myös elämänkulun aikaisempiin osiin: lapsuuden huono sosioekonominen asema ja vanhempien päihteiden käyttö ovat yhteydessä yksinäisyyteen vanhemmalla iällä (Kamiya ym. 2014). Yksinäisyyden kokeminen ei ole missään elämänvaiheessa väistämätöntä. Vaihtoehtona olisi sitoutua tekemään ikääntymisen sosiaalipolitiikkaa eri tavalla esimerkiksi erilaisilla asumismuodoilla, joissa yhdistyvät itsenäisyys, hoivan saatavuus, vertaistuki ja mahdollisuudet sosiaaliseen kanssakäymiseen.

Nuoruutta ja vanhuutta ei siis pidä lähestyä täysin erillisinä elämänvaiheina. Nuoret aikuiset ovat tulevaisuuden vanhuksia. Vanhemmat aikuiset ovat entisiä nuoria. Tämän yksinkertaisen paradoksin huomioon ottaminen voisi muuttaa sosiaalipolitiikkaa monissa maissa. Ikääntymisen tutkiminen on itse asiassa tutkimusta elämänkulusta ja siitä, miten aika ja konteksti muokkaavat kehitystämme.

Monimuotoisuus

On muodikasta painottaa diversiteettiä, mutta melkein aina sillä tarkoitetaan jotain muuta kuin ikääntyneen väestön monimuotoisuutta. Lanseeraan tässä termin *vanhemmat aikuiset* suoraan käännöksenä englanninkielisestä yleisesti käytettyä

Teksti on suomennettu ja muokattu versio kirjoittajan Helsingin yliopistossa 13.12.2023 pitämästä virkaanastujaisluennosta ”Social scientific study of ageing and the life course: changing expectations”.

tettävästä termistä *older adults*: vanhemmat aikuiset ovat hyvin monimuotoinen ihmisryhmä, itse asiassa paljon monimuotoisempi kuin nuoret aikuiset. Tämän monimuotoisuuden ymmärtämättä jättäminen on ongelmallista. Se on yksi ikäsyrynnän perussyistä. Jopa hyvin pitkään ja pitkälle ikääntyneet yhteiskunnat lähestyvät vanhempia aikuisia homogeenisena ryhmänä, johon liitetään monia negatiivisia piirteitä.

Kun ”avaamme” ikääntyneiden ja vanhusten kategorია, huomaamme paljon suurempaa vaihtelua kuin esimerkiksi teini-ikäisten keskuudessa. Erilaiset elämänculut kerryttävät etuja ja haittoja vuosikymmenien kuluessa, mikä lisää heterogeenisyyttä vanhempien aikuisten kiinnostuksen kohteissa ja toiminnassa (vrt. Elliott O’Dare ym. 2021).

Sosiaalipolitiikka, joka jättää huomiotta ikääntyneiden ihmisten väliset erot, on ongelmallista yhteiskunnissa, joissa on suuri, kasvava ja monimuotoinen ikääntyvä väestö. Seksismi ja rasismi ovat ainakin virallisesti laajalti tuomittuja ja monet poliittiset tahot taistelevat niitä vastaan. Ikäsyrynjintä on edelleen passiivisesti hyväksytty negatiivinen voima, joka leimaa jopa monia iäkkäille suunnattuja palveluita. Ikäsyrynnän yleisin ilmentymä on laajalti hyväksytty oletus vanhemman väestön homogeenisuudesta. Kun kaikkiin liitetään passivoivia ja negatiivisia määreitä kuten ”riippuvainen”, on paljon helpompaa ajaa alas palveluita ja marginalisoida ikäihmisiä aktiivisista rooleista.

Dynaamisuus ja toimijuus

Monimuotoiset ikääntyvät väestöt kytkeytyvät dynaamiseen muutokseen – sanapari, jota ei usein liitetä ikääntymiseen ihmisiin. Vanhuus on muutoksen aikaa, eikä todellakaan vain menetysten suuntaan, vaikka niitä kieltämättä on. Koska ajatus vanhuudesta pysähtyneisyyden ja passiivisuuden ajanjaksona on niin syvään juurtunut yhteiskunnissamme, vanhemman iän ja väestön ikääntymisen dynaamisuus on jäänyt toistaiseksi suurelta osin huomiotta.

Väestön ikääntyminen muuttaa jatkuvasti yhteiskuntaa: se on dynaaminen sosiaalinen voima. Myös hoivan tarpeeseen kytkeytyy vahvaa yhteiskunnallista dynamiikkaa, muun muassa koska hoivapalveluihin rekrytoidaan työntekijöitä ympäri maailmaa, valitettavan usein sillä yksinker-

taisella oletuksella, että heidän pitäisi vain palvella työmarkkinoiden tarpeita (Doyle & Timonen 2009). Suomenkin on herättävä siihen, että kilpailu hoitajista on globaalial ja hoitoalan olosuhdeiden on kohottava kaikkien työntekijöiden osalta. Myös hoivapalveluita käyttävät ikäihmiset ovat aktiivisia toimijoita: he näkevät itsensä aktiivisissa rooleissa suhteessa palveluntuottajiin (Timonen & Lolich 2020), vaikka heidän näkökulmilleen ja kokemuksilleen harvoin annetaan tilaa laajemmilla yhteiskunnallisilla keskustelufoorumeilla.

Tutkimuksessani olen pyrkinyt hahmottamaan ikääntyneiden toimijuutta ja valintoja – taas sanoja, jotka liitetään yleisemmin nuoriin. Vanhemmat aikuiset ovat yhteydessä paitsi nuorempaan itseensä myös nuorempiin sukupolviin. Tutkimukseni on tuonut esiin erilaisia tapoja, joilla sukupolvet suhteutuvat toisiinsa ja – useimmiten – hyötyvät toisistaan.

Esimerkiksi jotkut vanhemmat aikuiset haluvat olla hyvin aktiivisesti mukana lastenlastensa, ehkä jopa lastenlastenlastensa, hoidossa ja kasvatamisessa. Isovanhempien huomion hyödyt näytettyvät jatkuvasti ja monissa eri yhteydessä, viimeimpänä huomionani vuoden 2023 Finlandia-kirjallisuuspalkinnon voittajan Sirpa Kähkösen teos *36 uurnaa*. Kähkösen mukaan isovanhemmat pystyivät antamaan hänelle hyväksyntää ja vakautta (toisin kun hänen omat vanhempansa) muodostaen perustan hänen uralleen kirjailijana.

Isovanhempia on nyt enemmän sekä absoluuttisesti että suhteessa lastenlasten määrään kuin koskaan aikaisemmin. Koskaan aikaisemmin ihmiskunnan historiassa lapset eivät ole nauttineet näin suuresta määrästä huomiota ja resurssointia vanhemmilta aikuisilta (Timonen 2020). Kun tätä huomiota annetaan ja vastaanotetaan vapaaehtoisesti, kaikki asianosaiset voivat hyötyä. Yhtenä esimerkkinä mainittakoon Melbournen ja Sydneyn yliopistojen kollegoiden kanssa tekemäni tutkimus, joka osoittaa isoäitien olevan usein avainasemassa korkeasti koulutettujen tyttäriensä ankkuroitumisessa työmarkkinoille Australiassa (Craig ym. 2024). Vanhemmat naiset ovat se ”muunto-kerroin”, joka yhdistää julkiset investoinnit nuorempien naisten koulutukseen ja naisten korkeamman osallistumisen työmarkkinoille Australian nuorempien kohorttien osalta: jos isoäitien tarjoamaa lastenhoitoa ei olisi, koulutukseen tehdyt investoinnit eivät johtaisi naisten osallistumiseen työmarkkinoille siinä määrin kuin nyt todistamme.

Australian kaltaisten maiden politiikka on, hie-man kärjistäen, pettänyt nuoremmat sukupolvet, koska heille ei ole ollut tarjolla riittävästi kohtuu-hintaista ja helposti saatavilla olevaa lastenhoitoa. Isoäidit eivät ole kuitenkaan pettäneet tyttäriään tai Australian taloutta (ja muita talouksia, jotka tarvitsevat äitien työvoimaa). Perheet, sukupolvet ja hyvinvointivaltiot kietoutuvat tiiviisti yhteen, ja tässä vanhemmilla sukupolvilla on monissa mais-sa olennaisen tärkeä rooli. Poliitiikan implisiittinen luottamus siihen, että iäkkäät naiset lisäävät omaa osallistumistaan työmarkkinoilla ja tarjoavat pal-katonta hoitoa perheidensä eri sukupolville, hei-jastaa tietysti myös syvästi sukupuolittuneita ra-kenteita (Hamilton ym. 2023).

Strategiset valinnat

Isovanhemmat voivat olla myös strategisia toimi-joita. Olen tutkinut strategioita, joita isovanhem-mat käyttävät osallistuessaan lastenlasten hoitoon eroperheissä (Timonen & Doyle 2012) ja myös orientoituessaan omiin mahdollisiin hoivan tar-peisiin. Olen kollegoideni kanssa osoittanut, et-tä jopa hyvin perhekeskeisissä kulttuureissa, jois-sa on vahvasti sukupuolittuneita odotuksia per-heiden sisäisestä hoivasta, jotkut vanhemmat nai-set päättävät olla osallistumatta lastenlastensa hoi-toon ja myös luopuvat perheeseen kohdistuvista odotuksista oman hoivansa suhteen (Conlon ym. 2014).

On kuitenkin tärkeää muistaa, että sukupol-vien välinen solidaarisuus on edelleen paljon suurempaa kuin konfliktit. Finanssikriisin aika-na perheiden vanhemmat sukupolvet Irlannissa, jossa olen tehnyt paljon empiiristä tutkimusta, olivat merkittävä tukiverkko nuoremmille per-heenjäsenille. Nuoret aikuiset puolestaan ilmai-sivat hämmästyttävää solidaarisuutta iäkkäitä ai-kuisia ja ymmärrystä heidän saamiaan sosiaali-turvaetuksia kohtaan, vaikka nuorten omat oi-keudet sosiaaliturvaan olivat monesti heikko-ja (Timonen ym. 2013). Tämä on ristiriidassa laajalle levinneen sukupolvien välisen konfliktin narratiivin kanssa.

Teknologia tuo uuden ulottuvuuden ikääntymi-sen kokemuksiin järjestelmissä, jotka hyödyntävät sitä julkisten palveluiden tarjonnassa. Teknologian soveltamisella sosiaalipalveluihin, erityisesti hoi-vapalveluihin, voi olla syvästi marginalisoivia vai-kuuksia, jotka ovat ristiriidassa niille asetettujen

tavoitteiden kanssa. Teknologian etusijalle asetta-va politiikka voi olla erittäin haitallista sekä van-hojen että nuorten integraation, hyvinvoinnin ja jopa kansalaisoikeuksien kannalta (Pirhonen ym. 2020). Teknologian suuren potentiaalin ei pitäi-si sokaista siltä tosiasialta, että teknologian laaja käyttö sosiaali- ja hoitopalveluissa voi margina-li-soida joitakin ryhmiä, jotka jo nyt kamppailevat osallisuudesta yhteiskunnassa (Lolich & Timonen 2022; Lolich ym. 2022).

Teknologian rinnalla yhteiskuntien on inves-toitava sosiaalisiin suhteisiin ja vuorovaikutuk-seen, jotka tapahtuvat ”vanhanaikaisesti” – eli kun olemme henkilökohtaisesti läsnä. Nuorten pahoinvoinnista pitää olla huolissaan ja satsata si-tä lievittäviin yhteiskunnallisiin toimenpiteisiin, mutta interventiot vanhemmissa ikäryhmissä voi-vat myös olla vaikuttavia.

Yhdessä kanadalaisten kollegoiden kanssa olem-me tutkineet, miten vertaistukea voidaan sovel-taa vanhusten laitoshoidossa. Tämä on erinomain-en esimerkki radikaalisti erilaisesta lähestymis-tavasta ikäihmisiin kontekstissa, jossa heidän toi-mijuuttaan ja valinnanvapauttaan systemaattisesti aliarvioidaan ja heikennetään (Theurer ym. 2015). Kun hoitolaitoksissa asuvat ikääntyneet aikuiset saavat aktiivisia, merkityksellisiä tehtäviä vertais-tukijoina, sekä he että muut laitoksessa asuvat van-hukset voivat hyötyä muun muassa alentunees-ta riskistä kokea masennusta (Theurer ym. 2021).

Korostaessani vaihtoehtoisia tapoja tarkastella ikääntymistä ja hoivaa en tietenkään kiistä ongel-mien olemassaoloa. Sairaudet, rajoittunut toimin-takyky, riittämättömät tulot, ja yksinäisyys ovat todellisia. Mutta niihin kohdistuvien politiikan ja toimenpiteiden ei tarvitse olla paternalistisia ja passivoivia, vaan niiden pitäisi tunnistaa, heijastaa ja mahdollistaa ikääntyneiden omien resurs-sien ja intressien hyödyntämistä ja vahvistamista. Toki politiikassa on myös varottava yhtenäisiä ja liiallisia odotuksia kaikkia iäkkäitä aikuisia kohtaan, koska tällaiset yritykset mallintaa ”aktiivista ikääntymistä” todennäköisesti pahentavat ikään-tyneiden ihmisten välistä eriarvoisuutta (De São José ym. 2017).

Jos ikääntymistä mallinnetaan siinä mielessä, et-tä rakennetaan poliittisia tavoitteita sen perusteel-la, miten ikäihmisten tulisi käyttäytyä ikääntyvän väestön kustannusten hallitsemiseksi, päädyimme vaatimaan eniten sopeutumista ja panostusta niil-tä, joilla on suhteellisen vähän resursseja (Timonen 2016). Tämä teoretisointi perustuu vahvasti

aiemmin mainittuun elämänkulkumalliin. Ihmisten, joilla on ollut kykyjä ja resursseja heikentäviä kokemuksia aiempien elämänvaiheiden aikana, ei voida odottaa osallistuvan merkittävästi ikääntymisen kustannusten hallintaan.

Jos esimerkiksi odotamme kaikkien ikääntyneiden aikuisten selviytyvän itsenäisesti kotona pidempään, se johtaa erittäin yksilölliseen malliin, jossa asumisen laadulla ja sijainnilla, sosiaalisilla verkostoilla ja asuinalueilla on suuri rooli. Yhä useammin oikea-aikaista ja riittävää hoitoa saavat vain ne, joilla on elämän aikana kertynyt riittävästi resursseja, olivatpa ne taloudellisia tai sosiaalisia perheen ja muiden sosiaalisen verkoston jäsenten muodossa.

Tiivistetysti: sekä tutkijoiden että poliittisten päättäjien pitäisi huomioida ikääntyneiden intressit, kyvyt ja mahdollisuudet radikaalisti erilaisiin toimintatapoihin hoivapalveluiden ja muun sosiaalipolitiikan alalla, mutta tässä on otettava huomioon elämänkulun vaikutukset, jotka asettavat ikääntyvät ihmiset keskenänsä eriarvoisiin asemiin.

Ympäristö ja muut perinnöt

Mitkä voisivat olla muita suuria haasteita, joiden ratkaisemiseen vanhemmat aikuiset voisivat osallistua, jos heille annetaan mahdollisuus?

Yksi tällainen alue on ympäristöpolitiikka. Kuka sen parempi pohtimaan kulutuksen vähentämistä kuin ihmiset, joiden olosuhteet nuoruudessa ovat juurruttaneet heihin tapoja hyödyntää resursseja ja elää ympäristöä säästävästi? Mutta onko tätä edes yritetty ympäristöpolitiikan tasolla? Nähdäkseni ei. Suomen kaltaisissa maissa on yhä enemmän iäkkäitä ihmisiä, jotka ovat syvästi huolissaan planeetan tulevaisuudesta ja nuorempien sukupolvien elämänmahdollisuuksista: he ovat toistaiseksi käyttämätön voimavara taistelussa ilmastonmuutosta ja luontokatoa vastaan. Ikääntyneiden aikuisten kyky ajatella eteenpäin ja pohtia omaa ja nuorempien sukupolvien elämää onkin ikääntymisen ulottuvuus, joka on saanut vain vähän huomiota. Uskon, että voimme oppia paljon enemmän ikääntyneiden strategioista ja käytännöistä suhteessa heidän aineelliseen ja aineettomaan perintöönsä, mukaan lukien kulutusta ja elämäntapaa koskeviin valintoihin ja niistä muovautuvaan ympäristölliseen perintöön.

Sekä materiaaliset että ympäristölliset perinnöt ovat tärkeämpiä ja vaikutusvaltaisempia kuin koskaan ennen, koska sukupolvien välisen vuorovaikutuksen mahdollisuus on laajentunut huomattavasti pidemmän eliniän vuoksi ja koska perinnöllä on ennennäkemättömän suuri merkitys maailmassa, jota leimaa eriarvoisuus ja ympäristön rappeutuminen. Perinnöt – mitä jätämme jälkeemme – eivät ole vain postuumia kuolleiden ihmisten tahdon täytäntöönpanoa, vaan ne ovat dynaamisia sukupolvien välisiä prosesseja, jotka sisältävät materiaalisia ja ympäristöllisiä ulottuvuuksia.

Aineelliset perinnöt (varallisuus ja omaisuus), jotka siirtyvät sukupolvelta toiselle, ovat volyymiltaan suurempia kuin koskaan, joissakin tapauksissa ohittavat sukupolven (esim. isovanhemmilta lastenlapsille) ja vaikuttavat suuresti elämänkulkujen ja mahdollisuuksien muotoutumiseen. Erityisen vähän tiedetään lapsettomien ihmisten perintöihin suuntautuvista käytännöistä ja aikomuksista, mikä on suuri aukko tutkimuksessa väestöissä, joissa lapsettomuus on yhä yleisempää.

Aineellisen perinnön lisäksi jätämme myös ympäristöperintöjä. Suuri määrä iäkkäitä ja nuorempia henkilöitä on huolissaan ympäristöperinnöstään. Meidän on tiedettävä enemmän siitä, kuinka tämä huoli ilmenee käytännöissä ja vuorovaikutuksessa. Rinnakkain elävien sukupolvien väliset materiaali- ja ympäristöperinnöt – ja niiden keskinäiset yhteydet – ovat lupaavia painopisteitä uudelle empiiriselle tutkimukselle ja teoretisoinnille.

Juuri alkanut Euroopan tutkimusneuvoston (ERC) rahoittama Legacies-projektini tutkii sitä, miten eri sukupolvet ymmärtävät materiaallisen ja ympäristöön liittyvän perintönsä. Tutkimuksessa selvitetään, miten eri sukupolvien suhde sukupolvelta toiselle siirtyvään perintöön – varallisuuteen ja omaisuuteen sekä ympäristöön – on kytköksissä eriarvoistumiseen, ilmastonmuutokseen ja luontokatoon. Tarkoituksena on rakentaa uutta teoriaa perinnöistä ylisukupolvisena, moniulotteisena ja dynaamisena ilmiönä. Tulokset voivat auttaa löytämään uusia näkökulmia muun muassa tulevia sukupolvia koskevaan päätöksentekoon.

Lopuksi

Monimuotoisia, dynaamisia ja strategisia toimijoita: neljä sanaa, joita emme yleensä yhdistä – mutta meidän pitäisi yhdistää – väestön ikääntymiseen. Toivon tämän lyhyen avauksen havainnollistaneen, että monimuotoisuus, dynaamisuus ja strateginen toimijuus ovat vahvasti osa ikääntymisen kuvaa nyt ja vielä suuremmissa määrin tulevaisuudessa.

KIRJALLISUUS

- Conlon, Catherine & Timonen, Virpi & Carney, Gemma & Scharf, Thomas (2014) Women (re-)negotiating care across family generations: Intersections of gender and socioeconomic status. *Gender & Society* 28 (5), 729–751.
- Craig, Lyn & Lee, DongJu & Hamilton, Myra & Timonen, Virpi & Adamson, Elizabeth (2024) Demand and supply of grandparent childcare: are grandmothers pivotal to realising investment in Australian women's education? *Australian Journal of Social Issues* (tulossa).
- De São José, José & Timonen, Virpi & Amado, Carla & Pereira Santos, Sergio (2017) A critique of the active aging index. *Journal of Aging Studies* 40, 49–56.
- Doyle, Martha & Timonen, Virpi (2009) The different faces of care work: understanding the experiences of the multi-cultural care workforce. *Ageing and Society* 29 (3), 337–350.
- Elliott O'Dare, Catherine & Timonen, Virpi & Conlon, Catherine (2021) "Doing" Intergenerational Friendship: Challenging the Dominance of Age Homophily in Friendship. *Canadian Journal on Aging / La Revue canadienne du vieillissement* 40 (1), 68-81.
- Forsberg, Hannele & Timonen, Virpi (2018) The future of the family as envisioned by young adults in Ireland. *Journal of Youth Studies* 21 (6), 765–779.
- Hamilton, Myra & Timonen, Virpi & Craig, Lyn & Adamson, Elizabeth (2023) Policies for active ageing and their family-related assumption and consequences. In Mary Daly & Birgit Pfau-Effinger & Neil Gilbert & Douglas Besharov (eds.) *The Oxford Handbook of Family Policy Over The Life Course*. Oxford: Oxford University Press, 998–1014.
- Kamiya, Yumiko & Doyle, Martha & Henretta, John & Timonen, Virpi (2014) Early-life circumstances and later-life loneliness in Ireland. *The Gerontologist* 54 (5), 773–783.
- Lolich, Luciana & Pirhonen, Jari & Turja, Tuuli & Timonen, Virpi (2022) Technology in the home care of older people: Views from Finland and Ireland. *Journal of Cross-Cultural Gerontology* 37 (2), 181–200.
- Lolich, Luciana & Timonen, Virpi (2022) Digitalisation of public services as a challenge to social justice. In Mara Yerkes & Michèle Bal (eds.) *Solidarity and social justice in contemporary societies: An interdisciplinary approach to understanding inequalities*. Palgrave Mcmillan, 191–200.
- Pirhonen, Jari & Lolich, Luciana & Tuominen, Katariina & Jolanki, Outi & Timonen, Virpi (2020) "These devices have not been made for older people's needs" – Older adults' perceptions of digital technologies in Finland and Ireland. *Technology in Society* 62: 101287.
- Theurer, Kristine & Mortenson, Ben & Stone, Robyn & Suto, Melinda & Timonen, Virpi & Rozanova, Julia (2015) The Need for a Social Revolution in Residential Care. *Journal of Aging Studies* 35, 201–210.
- Theurer, Kristine & Stone, Robyn & Suto, Melinda & Timonen, Virpi & Brown, Susan & Mortenson, Ben (2021) The Impact of Peer Mentoring on Loneliness, Depression, and Social Engagement in Long-Term Care. *Journal of Applied Gerontology* 40 (9), 1144–1152.
- Timonen, Virpi (2016) *Beyond Successful and Active Ageing: A Theory of Model Ageing*. Bristol & Chicago: Policy Press.
- Timonen, Virpi (ed.) (2020) *Grandparenting practices around the world*. Bristol: Policy Press.
- Timonen, Virpi & Conlon, Catherine & Scharf, Thomas & Carney, Gemma (2013) Family, state, class and solidarity: Re-conceptualising intergenerational solidarity through the Grounded Theory approach. *European Journal of Ageing* 10 (3), 171–179.

Timonen, Virpi & Doyle, Martha (2012) Grandparental agency after adult children divorce. In Sarah Arber & Virpi Timonen (eds.) *Contemporary grandparenting: Changing family relationships in global contexts*. Bristol: Policy Press, 159–180.

Timonen, Virpi & Greene, Jo & Émon, Ayesah (2021) 'We're meant to be crossing over ... but the bridge

is broken': 2020 university graduates' experiences of the pandemic in Ireland. *YOUNG: Nordic Journal of Youth Research* 29 (4), 349–365.

Timonen, Virpi & Lolich, Luciana (2020) Dependency as status: Older adults' presentations of self as recipients of care. *SAGE Open* 10 (4).

KIRJOITTAJA

Timonen, Virpi, BA, MPhil, DPhil (Oxon), professori, yhteiskuntapolitiikka, Helsingin yliopisto (virpi.timonen[at]helsinki.fi)